

Робочий тематичний план
навчальної дисципліни
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА

Обсяг годин – 54, з них:

Лекційні – 20

Семінарські – 14

Самостійна робота - 20

Форма контролю – залік

Кредитів за курс – 1,5

ВСТУП

Даний курс спрямований на з'ясування специфіки викладання та вироблення у студентів основних навиків проведення уроків суспільствознавства. Назва «суспільствознавство» являється узагальненням тих шкільних курсів, які мають філософську основу і викладаються в сучасних школах як «Людина і світ», «Філософія», «Основи філософських знань» та ін. Оскільки в більшості полтавських шкіл в 10-11 класах викладається курс «Людина і світ», то ми вважаємо його базовим для нашого предмету.

Програма курсу «Методика викладання суспільствознавства» розрахована на студентів 4 курсу історичного факультету, що навчаються за спеціальністю «історія та суспільствознавство».

Програмою курсу передбачено читання лекцій, проведення семінарських занять, консультацій з тем, винесених на самостійне опрацювання та перевірку знань студентів з цих тем, проведення заліку.

Програма розрахована на 54 години.

Оскільки навчання з даного курсу здійснюється за кредитно-модульною системою, то головною ознакою його викладання є інтерактивність. Головною формою його реалізації є не пасивне слухання студентами лекцій, а співучасть у їх читанні. Перша лекція присвячена виявленню специфіки викладання курсу «Людина і світ», та огляду методики, продиктованої специфічністю саме цього предмету. На наступних лекціях попередньо

вивчені на молодших курсах дисципліни («Історія філософії», «Філософія», «Соціальна філософія та філософія історії») дають змогу студентам 4 курсу використати засвоєні знання і підготувати заліковий урок з однієї із тем шкільного предмету «Людина і світ» та провести його в студентській аудиторії. Метою цих уроків є намагання зняти негативні очікування, викликані страхом незвіданого, і на практиці перевірити ступінь володіння матеріалом та власну методичну майстерність. Кожен із студентів імітує шкільний урок, де роль учнів виконують однокурсники. Студент розкриває тему уроку, даючи під запис основні положення та демонструючи різні методичні прийоми, запозичені ним з методичних розробок, курсу педагогіки та власні творчі знахідки. До кожного уроку студентами пропонуються дискусійні питання, які передбачають активну участь аудиторії та творче завдання у формі есе, філософської притчі чи міні-твору на філософську тему. В кінці уроку відбувається обговорення за участю однокурсників та викладача, де виставляється оцінка, вказуються недоліки та вдалі моменти запропонованого уроку. Таким чином, лекційний час розподіляється так, що кожний студент має можливість виступити в ролі шкільного вчителя і пройти апробацію засвоєного матеріалу і навичок.

Семінарські заняття присвячені реферуванню літератури з усіх тем шкільного курсу «Людина і світ». Користуючись каталогом, студенти шукають цікаві статті у філософських та науково-популярних виданнях, і відтворюють їх основні положення, розширюючи тим самим власні знання та знання однокурсників.

У підсумку курсу «Методика викладання суспільствознавства» студенти повинні виробити власні методичні прийоми, засвоїти інформаційну складову шкільного курсу «Людина і світ». Підставою для зарахування заліку є проведення залікового уроку, відповідь на семінарських заняттях, наявність конспектів уроків, списку дискусійних питань до кожного із них, сценарію позакласного заходу, виконання творчого завдання (написання есе чи твору). Виконання всіх вище перерахованих видів роботи забезпечує

необхідну кількість балів. У разі пропусків або наявності негативних оцінок отримання заліку передбачає індивідуальне відпрацювання по неопрацьованим темам у дні консультацій викладача.

Тематика лекційного курсу:

Тема 1. Специфіка викладання суспільствознавства.

Тема 2. Феномен людського життя.

Тема 3. Світ та особливості його існування.

Тема 4. Душевне життя і духовність людини.

Тема 5. Свідомість і пізнання.

Тема 6. Людина і природа.

Тема 7. Суспільне життя людини.

Тема 8. Політичні засади людського існування.

Тема 9. Людина у культура.

Тема 10. Світогляд як найвища форма самоусвідомлення.

Плани семінарських занять:

Заняття 1. Антропологічний вимір світу

1. Феномен людини та основні тлумачення її походження.

2. Сенс людського життя. Смерть і безсмертя.

3. Поняття дух, душа, духовність. Співвідношення духовного і тілесного.

Література:

Бородай Ю.М. От фантазии к реальности. – М., 1995.

Варді А.Ф. Загадковий світ людини. – К., 1988.

Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини. – К., 1995.

Франкл В. Человек в поисках смысла... - М., 1990.

Франк С.Л. Духовные основы общества. – М., 1992.

Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии: XIX век. – М., 1995.

Заняття 2. Світ як єдність матеріального та ідеального.

1. Поняття матеріального та ідеального.
2. Рух як загальний спосіб існування світу. Простір і час.
3. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме.
4. Пізнання. Істина та її критерії.

Література:

- Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. – М., 1988.
- Гурьев Д.В. Загадки происхождения сознания. – М., 1986.
- Загадка человеческого понимания. – М., 1991.
- Ильин В.В. Теория познания: Введение. Общие проблемы. – М., 1994.
- Лой А.Н. Сознание как предмет теории познания. – К., 1998.
- Москвичев Л.Н. Знание о мире и мир знаний. – М., 1989.
- Пригожин И., Стенгерс И. Время, хаос, квант. – М., 1984.

Заняття 3. Взаємодія людини і природи.

1. Історичний розвиток уявлень про природу.
2. Розуміння біосфери та ноосфери.
3. Техніка і технології.
4. Глобальні проблеми сучасності.

Література:

- Алексеенко И.Р., Кейсевич Л.В. Последняя цивилизация? – К., 1997.
- Балиндин Р.К., Бондарев Л.Г. Природа и цивилизация. – М., 1988.
- Білявський Г.О. Основи екологічних знань. – К., 1995.
- Крисаченко В.С. Людина і біосфера: основи екологічної антропології. – К., 1998.
- Хилько М. Екологічна політика. – К., 1999.

Заняття 4. Суспільство.

1. Суспільство як самоорганізована система.
2. Соціальна структура, її основні елементи.

3.Сім*я в соціальній структурі суспільства.

4.Поняття етносу, племені, народу, нації.

Література:

Нельма О.В. Теорія етносу. – К., 1997.

Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 1996.

Петров В. Походження українського народу. К., 1992.

Попова Г.М. Соціологія: Пропедевтичний курс. – К.,1996.

Суспільні закони та їх дія. – К.,1995.

Заняття 5.Політичне життя суспільства.

1.Поняття політики. Політика і влада.

2.Політична система.

3.Громадські рухи й організації. Політичні партії і влада.

4.Політика й ідеологія.

Література:

Аристотель. Політика. – К., 2000.

Вебер Макс. Соціологія. Загально історичні аналізи. Політика. – К.,1996.

Платон. Держава. – К.,2000.

Політологія /За ред.. Ф.М.Кирилюка. – К.,2000.

Сучасна політична філософія. – К., 1998.

Заняття 6.Культура і цивілізація.

1.Поняття культури. Класифікація культур.

2.Національне та загальнолюдське в культурі.

3.Культура особистості.

4.Співвідношення культури та цивілізації.

Література:

Історія світової культури. – К.,1994.

Ліндсей Дж. Коротка історія культури: У 2 т. – К.,1995.

Огієнко Іван. Українська культура. – К.,1991.

Фромм Э Иметь или быть? – К., 1998.

Швейцер А. Благоговение перед жизнью. – М., 1992.

Заняття 7. Філософія як форма світогляду.

1. Поняття світогляду.

2. Історичність світогляду.

3. Світогляд і мораль, наука, мистецтво, релігія, філософія.

Література:

Арський Ф.Н. В країні міфів. – К., 1971.

Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні. – К., 1999.

Онопрієнко В.І. Історія української науки ХІХ-ХХ століть. – К., 1998.

Світогляд і духовна культура. – К., 1993.

Умови визначення навчального рейтингу з курсу «Методика викладання суспільствознавства»:

Вид роботи:	Кількість балів:
Проведення залікового уроку :	
- інформаційна складова	12
- методична складова	12
Семінарські заняття	35
Сценарій позакласного заходу	12
Перелік дискусійних питань	12
Творче завдання (есе, твір, притча)	12
Залік	5
Разом	100

Викладач: к.ф.н., доц. Вакуліна В.М.

